

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. féltre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
féltre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlo. Telefon sz. 11.
Kiadóhiva.: HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Mit akart Héderváry?

Mi volt a célja Khuen-Hédervárynak? Az, hogy hatalmát despotizmussá fejlesztse s így a jogfeladás terére lépve erkölcsileg és politikailag korrumpált korszakot teremtsen. Retrográd irányba akarta terelni az állami alkotmányos élet fejlődésének irányát, hogy lassan elfelejtsék a magyar alkotmányosságnak biztosítékait, s Magyarországot látszólagosan alkotmányos uton az abszolutizmus jármába terelje.

A végrehajtó hatalmat akarta gyakorolni az általa gépileg kezelt, békóban tartott, s a tervbe vett új választásokból kikerülő numerikus többséggel, mely inidentifikálta volna magát vele, mint kormányelnökkel, s így még csak felelősségre sem vonhatta volna a minisztert. Ezt az elképzelhetetlen, de reá és másokra nézve hasznos állapotot akarta ő megteremteni.

A törvény a miniszterek vád alá helyezését a képviselőház szavazatainak általános többségével rendeli el (1848. 3 t. cz.) Igen ám, de hiszen a többség szavazta meg a törvényellenességet, s ez önmagát vád alá nem helyezheti.

De meg mit ér az, ha egy későbbi többség felelősségre is vonja? Az amiért felelősségre vonatik mégis csak törvény marad, mert megsemmisítéséhez királyi jóváhagyás szükséges. Vajjon tehát azért, ami már törvénynyé vált, oly törvénynyé, mely királyi jóváhagyás nélkül meg nem semmisíthető felelősséggel tartozik bármelyik miniszter is?

Ennek tudatában akart gazdálkodni Héderváry. Ezért akarta feloszlatni a képviselőházat, hogy oly többséget hozzon össze, melyben ő lett volna a pártvezér is, amely az ő vezérelveinek alapján állt volna, amely őtöle függött volna amint azt láttuk egész napjainkig, egész Széll Kálmán kormányelnökségéig, ki felfogva a felelős kormányzati rendszernek igaz jellegét és lényegét nem baszkodott pártjában, de nem is engedelmességet neki feltétlenül, épen a felelősség tudatában.

Khuen-Héderváry a felelős kormányszatnak ezt a lényegét akarta megsemmisíteni, akarta megfojtani. Ő olyan miniszterelnök akart lenni, akit a király nevez ugyan ki, de a ki direktívákat az országgyűléstől el nem fogad, hanem maga adja meg a képviselőház működésének a direktívákat.

Szóval a rosszul járt miniszterelnök megakarta honosítani alkotmányos állami életünkben a kormány despotizmusát a magyar alkotmányosságnak temetőjét, mely történelmünkben nemzetünkre nézve Mohácsnál is gyászosabb temető lett volna.

A magyarok Istene nem engedte meg, hogy ez a despotizmus lábra kapjon állami életünkben. A fegyverek, melyeket tervének keresztülvitelére akart használni kétélűek voltak és először is azokat sújtotta akik vele Magyarország alkotmányosságát akarták agyonsújtani.

A békekilátások, melyeket kilátásba helyezett nem voltak elég csábítók. Az országgyűlés érezte, hogy azokért a pillanatnyi hátrányokért, melyeket a mai parlamenti állapotok eredményeznek, nem szabad feláldozni a nemzet jövőjét, a nemzetnek felébredését, a nemzetnek megnyilatkozó, igazságos ellentállását.

Szabadka 1904. évi költségvetése.

Két napja tárgyalja már a tanács az 1904. évi költségvetést, s a tanács végleges megállapodása után ismét tárgyalás alá kerül a főispán elnöklete alatt megtartandó bizottsági ülésen.

Zárszámadásaink, költségvetéseink a közelmúltban közgyűléseinknek sok gondot okoztak s realitásukat alaposan megvitatták. A múlt évek a költségvetések és zárszámadásoknak hiányosságait azután később be is igazolták, s így történt, hogy a 39—40 százalékos pótdadót az új aerának, a miniszteri leiratok meghagyásának értelmében, nagyon is fel kellett pótlólag emelni.

A törvényhatóság a pótköltségvetés tárgyalásánál a pótdadó felemelése ellen nem is emelt kifogásokat, már csak azért sem, hogy a pótköltségvetés megszavazásával helyreállítsa a városi vagyonkezelés egyensúlyát.

A törvényhatóságnak ezen okszerű eljárása lehetővé is tette azt, amit czélozott, s amiért éveken át küzdött a volt hatósági el-
lenzék.

A múlt évi zárszámadások már az okszerű vagyonkezelés követelményeinek megfelelően készültek el. Pozitív alapon nyugodtak és minden tétele magán viselte a realitás jellegét.

Ezt kell elmondanunk az ideai költségvetésről is. Sőt ezen költségvetésből még mást is kiolvashatunk, olyasmit, aminek Szabadka minden egyes adózó polgára megőrül. Megőrül azért, mert meggyőződést szerez arról, hogy az új régime nemcsak a városi vagyonkezelés realitásának legszigorubb megőrzését tartja szem előtt, hanem azért is, mert meggyőződhetik arról is, hogy a város vezetésével megbizottak első kötelességüknek tartják a pótdadót leszállítani, hogy így a város adózó polgárainak terhén könnyítsenek.

Tekintetbe véve az átélt eseményeket, természetes, hogy a terheknek ezen könnyítése nem nagy mérvű. De ezt kívánni sem lehet. Meg kellene elégedni még magával az igyezzettel is, ha a teherkönnyítés bármiféle okból nem sikerülhetne. De talán mégis sikerülni fog. *A tanácsi javaslat szerint ugyanis, amint értesülünk, az 1904. évi költségvetés egy százalék pótdadócsökkenést jelent.* Ez pedig, ismétlem, nagy eredmény.

És az eredmény értékét annál inkább megbecsüljük, ha tudjuk, hogy az 1904. évi költségvetésbe fel van véve 26700 korona új teher a csendőrség fentartására. Daczára ezen új tehernek, máris pótdadócsökkenéssel kell számolnunk. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ilyen számadás minden szabadkainak csak örömet okoz.

A vajudás.

A mai napnak pozitív eredményét nem tudjuk. Ha menteni akarnánk Khuen-Héderváryt, elmondhatnánk, hogy ő felségének a nemzeti jogoknak érvényre emelését is proponálta. *Csak hogy nem szabad menteni, mert előterjesztésében kiemelte azt is, hogy a nemzeti jogok megtagadásával is uralkodhatik Magyarországon kormány.* Ez az előterjesztése bántó az ő részéről.

De ha nem is tudunk pozitív eredményt, teljesen lehetetlen, hogy Héderváryt méggye-gyszer megbizzák kormányalakítással. Ez valószínűs provokálása lenne a nemzeti akaratnak. Ezt mindenki tudja és épen azért még

a többség sem foglalkozik ezzel a gondolat-tal. Annál inkább találgatják: ki lesz az utód?

Apponyi, Wekerle, Csáky, Szapáry, Andrássy, Szógyény-Marich, Lukács: ezeket a neveket hallani, mint az utódok neveit. De hát azért bizonyosat senki sem tud. Ma a sejtelmek világában élünk.

A legvalószínűbb eddig az, hogy döntés nem lesz sem ma, sem holnap. Ő felsége a közös miniszterekkel fog előbb értekezni, amely értekezleten jelen lenne a két miniszterelnök és Beck báró tábornagy. *A közös értekezlet megtartását némelyek azzal indokolják, hogy ő felsége meg akarja tudni, hogy a követelmények teljesítése esetén minő intézkedések válnak szükségessé és ezek mikor létesíthetők.*

Tehát lennének engedmények. És ha nem is lennének. Ő felsége leendő miniszterelnökével Apponyi igazságainak megfelelő kormány programot akar adni.

Ma ezek uralják a kedélyeket. A vizsgáló bizottság működésétől ezek a kérdések elterelték a figyelmet.

Az aratósztrájk.

Most, a mikor az aratósztrájk megszűnt, mikor a szenvedélyek fölzaklatott hullámai lecsillapultak, vagy csillapodóban vannak, úgy hisszük, tisztán meg lehet állapítani a sztrájk okait és fejlődésének egyes fázisait. Nem szándékozunk a társadalompolitikusok vizsgálódásainak magaslatára emelkedni, nem akarjuk a néplélek titkos és nem titkos rugóit vizsgálni, hanem csupán a szemellátható tényekre akarunk rámutatni.

Vármegyénket a sztrájkmozgalmak eddig többé kevésbé békén hagyták. Mikor ugyszólván az egész ország aratómunkásai elke-seredett bérharcot folytattak és elke-seredésükben még a csendőrszuronyoknak is ellenállottak, az áldott földű Bácska szorgalmas munkásnépe távol volt minden veszélyesebb mozgalomtól. Ezen békét még jobban megszilárdította a Darányi által keresztül vitt 1898. évi II. törvényczikk, amelynek humánus tendenciái már az egész országban éreztetik jó hatásukat. Igaz ugyan, fordultak elő egyes alkudozások, de ennek oka nem a tőkének aralomvajudása és kiszipolyozó hatása volt, mert ezek a gazdálkodásban ki vannak zárva; hanem a rossz termés, a mely a munkás megélhetését kétségessé tette. Azonban a Darányi féle munkástörvény, vagy a mint mondani szokták, a Darányi-lex ezen a bajon is segített. Megállapította a minimalis kereset elvét, amely a munkásnak bármilyen rossz termés mellett is biztosít annyit, a miből megélhet.

Az említett törvénynek a munkásnépet védő rendelkezései néhány nyugalmas évet teremtetek. Azonban most aratás előtt a verbászi kerületben időközi választás volt. A választásra a szocialisták is állítottak jelöltet Grossmann, az ismert szocialista agitátor személyében. Grossmann azután programbeszédében nem habozott kifejteni az agrár-szocializmus elveit és általában kifejezést adott azon forradalmi iránynak, amit a szocializmus általában képvisel. Nem állíthatjuk, hogy Grossmann nyíltan sztrájkra izgatott volna, de az izgatást már magával hozza a szocializmusnak az az elve, a mely kérélnhetetlen harcra szólítja a fennálló társadalmi és gazdasági rendszer ellen.

A társadalmi és gazdasági rendszer elleni harc inaugurálása a munkásnépet fölizgatta. Ő benne nincs opportunizmus, a mely számít, a mely a kedvező alkalomra vár és a mely a holnapi tuzok helyett megelőgszik a mai veréssel. Ő a szocialista agitátor sztrájból hallotta a rendszer megtámadásának szükségességét s azt a maga módja szerint rögtön meg is támadta. Eltekintve attól, hogy a földmives-sztrájknak nincs oly jogosultsága mint az ipari sztrájknak, mert az aratónak nincs befolyása a produktumnak sem mennyiségére, sem minőségére, míg az ipari munkásnak igenis van, mondom ettől eltekintve a munkásnép nem tarthatott a szerződösszegés következményeitől sem. És pedig miért? Azért, mert a Darányi lexnek a szerződösszegés megtorlására vonatkozó rendelkezését, a munkáson oly enyhén, oly hiányosan hajtják végre, hogy a munkás azt semmibe seveszi. A gazdát ellenben súlyosan kötik az aratási szerződés feltételei. És most mi következik ebből?

Az, hogy a különben kétoldalú szerződés a gazda rovására egyoldalúvá válik, sőt eszközül szolgál a termés eredményét veszélyeztető és kommunisztikus jellegű mozgalmak inscenálására. Ez történt Topolyán és annak környékén. — Távol van tőlünk annak még gondolata is, hogy a munkás érdekei ellen harcoljunk. Látjuk mi a munkásnép helyzetének súlyosságát és épen ezért követeljük a munkáskérdésnek, az emberiség fejlődésének, megfelelő módon való megoldását. De a törvényes jogrend és a magyar munkásnak sokat magasztalt becsülete és jó hírneve érdekében hangsúlyoznunk kell azt is, hogy a szerződösszegés és a sztrájk a bérjavításra nem alkalmas eszköz; mert a többször ismétlődő földmivessztrájk egyrészt a termés eredményét kétségessé teszi s így nemzetgazdasági szempontból veszedelmes. másrészt a társadalom egyetemének olyan kórtünetévé lesz, a mely a társadalmi anarchia melegágyául szolgálhat.

Az eddigiekből kiviláglik, hogy a sztrájkot csakis a törvény enyhe végrehajtása és az izgatók aknamunkája okozhatta. Tudja ugyanis mindenki, hogy a termés nálunk jó s így a munkás megkereshette a télirevalót. A napszám is jó s e tekintetben hibázhatnunk kell azon állítást, hogy a gépek a munkabért 20%-kal leszállították. Egész Zobnaticzán három aratógép működött, az is a sztrájk kitörése után.

A termés jó, a napszám kiélégítő volt s a munkások mégis fölmondták a szerződéseket akkor, a mikor az aratás már mulaszthatlanná vált. A gazdák egy része engedett a követeléseknek s ezt hibáztatnunk kell. Hibáztatnunk kell pedig azért, mert a szerződösszegés által kieroszakolt bérjavítás rendszerré válhatik s így minden évben lehet sztrájk.

A gazdáknak másik része megtagadta a bérjavítást, új munkásokat verbuvált s egy részük igénybe vette a földmivelésügyi kormányzatnak tartalék-munkásosapatait is.

A mozgalom most már megszűnt. Az aratás minden nagyobb kár nélkül befejeződött s a félrevezetett munkások egy csalódással és egy tapasztalással gazdagabban állanak jövőre munkába.

A mozgalom komolyságát sőt veszélyességét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy az aratókkal egyetértve, a cselédek is sztrájkba léptek. A sztrájk összebeszélés után, váratlanul, tervszerűen tört ki. Volt olyan hely is, hol a cselédek megtagadták a jószágok etetését. A mozgalom oly veszélyes jelleggel

öltött, hogy a városi és megyei hatóságok a legmesszebbmenő intézkedéseket tették meg. A rendőrséget és a csendőrséget a veszélyeztetett helyekre, Topolyára, Bajsára és Moroviczára vonták össze. Topolyán katonaság is volt. Szalay főkapitány, Mamuzsich alkaptány és Császár Péter főszolgabíró elismeréseméltó erélylyel jártak el, a minnek következménye lett a mozgalom lefegyverzése.

Piaczaink.

Jó ideje már, hogy e lap hasábjain egy cikk jelent meg, melynek írója a mi piacz mizeriánk szanalásának szükséges voltát hangoztatta s egyben utat-módot is mutatott arra, hogy miként lehetne a szabadkai piacz-kérdést lehetőleg kevés költséggel a város szépitésének előnyére ügyesen rendezni. Ez a kérdés mindenestre rendkívül fontos ügy közegészségi, mint közrendi és város szépitési szempontból is és feltétlenül szükségesnek tartjuk arra minden alkalommal vissza is térni.

A mai heti piacz alkalmából láttuk pl., hogy milyen czélszerűtlen elhelyezése van a fa-, rözse-, kukoriczacsó és minden olyan áruk eladási helyének, mely áruk kocsihozatnak be a város területére. Ilyen például a nagyobb mennyiségben árusított burgonya, káposzta, dinnye stb. is. Lehetetlen nem ijedten és szorongva bámulni a Jókai és Petőfi utcán járó-kelőknek, vajjon hogyan engedheti meg a rendőrség, hogy — különösen hetipiacz alkalmával — az a sok kocsis majdnem egymás tetejére torlódják. A Jókai és Petőfi utcák két oldalán sorfalat álló kocsik között az üres és gabonával telt kocsik csak úgy özönlenek a Jókai utca sarkán és a Füzfás utcában levő gabona raktárakhoz és állnak meg az utcán százával. Gyakran negyedórakig, sőt órák hosszában át megakad a közlekedés a nevezett utcákban. Különösen a legközelebbi hetekben lesznek életveszélyes forgalom fennakadások és kocsitorlódások, mikor úgy a gabona, mint a dinnye, burgonya, fa, és zöldséges áruk forgalma a legnagyobb mérvű lesz.

Tagadhatatlan, hogy ez az életveszélyes rendetlenség csak piacz ügyünk rendezetlenségének következménye. A kocsikon árusított termények és áruk piaczának ugyanis egyáltalában nem volna szabad a város legforgalmasabb központján lenni. Ezeknek az áruknak legtermészetesebb és legmegfelelőbb piacza az n. n. régi baromvásár területe volna, mely kövezetmentén és a város belterületén is fekszik.

De nemcsak az immár kényyszerítő körülmények igazolják azt, hogy a kocsin árusítani szándékolók piaczát a régi baromvásártérre kellene helyezni, hanem az V—VI. köri adófizető polgárság jogai is megkövetelik, hogy a város nagyobb forgalmu központjától távolesó városrészek is kárpótoltassék azért a veszteségért, mely az állatvásár és a honvédség áthelyezésével tagadhatlanul érzékenyen érintette.

A halasi-ut menti, de különösen a várostól drága pénzen vásárolt és beépített telkek értéke folytonosan és rohamosan száll alább és alább, mely körülményen segíteni kell mindenáron és annál is inkább így, mert ezzel kiszámíthatlan jó szolgálatot tesz a városrészek forgalmának emelése, a közrend, közegészség és életbiztonság javára!

H I R E K.

Szabadka, augusztus 7.

— **Lobkovitz herozeg Szabadkán.** Mintha csak megszerette volna Lobkovitz Szabadkát f. hó 11-én az este 9 óra 48 perczkor érkező vonattal ismét Szabadkára érkezik. E hó 12. és 13-án az itt gyakorlatozó ezredek felett tart szemlét s ugyancsak 13-án a déli vonat tal tovább utazik.

— **Osendörök Szabadkán.** Az eddig Szabadkán csak állomásozó csendöröket, mint már megirtuk, elvitték tőlünk Bács-Topolyára. Egy pár emberrel így is kissebbedett városunk lakosságának száma. E számba nem vehető veszteségért azonban kaptunk bőséges kárpótlást. Oly kárpótlást, mely rendőrségünk hiányain alaposan segít, s a mely kárpótlást *Lipozencsics* Lázár dr. indítványának és hatóságunk hathatós közbenjárásának köszönhetünk. Emlékezetes, hogy Lipozencsics Lázár dr. néhány hóval ezelőtt, rendőrségünk bajain segitendő, indítványozta, hogy a külterületekre csendőrséget kérjen törvényhatóságunk. A kérelem fel is ment a belügyminiszteriumhoz, s a kérelem teljesítése immár le is jött. Csendőrségünk fenntartása évenként 26700 koronába fog kerülni. A külterületeken négy laktanyájuk lesz, s a városban is lesz örs. Megvagyunk győződve arról, hogy Szabadkán ezen hírnek megőrülnek. A külterületi közbiztonság egészen rendbe jön, sőt a belterületi is tetemesen javulni fog, mert a mostani külterületi rendöröket belvárosi szolgálattételre oszthatják be.

— **Osászka György újabb adománya.** Dr. Császka György Kalocsa jótékony érseke ismét tekintélyes összeget áldozott a nevelés ügyének. Így a szabadkai nőzárdai iskola kibővítésére 3600 koronát, a zombori érseki ovónőképzdintézet bővítésére 10,000 koronát és a bajai nőzárda iskola kibővítésére 35,000 koronát, összesen 48,600 koronát adott sajátjából.

— **Hadzsi János öröke.** A boldog emlékü dr. Haszy János b. topolyai önkéntes tüzoltó-egylet volt főparancsnokának örökébe. dr. Farnek Dezső ügyvéd és Kray bárónó férj. gróf Zichy Jánosné uradalmi ügyésze lett megválasztva.

— **Katonák érkezése.** Megirtuk már, hogy a 23-dik gyalogezrednek zombori zászlóalj a hó 8-án, szombaton érkezik Szabadkára. E hírünk kiegészítésül most megemlítjük, hogy a zombori zászlóalj holnap, szombaton reggel 8 órakor érkezik meg gyalogszerrerrel a zombori kapuhoz, ahol a már megérkezett ezredparancsnok, a tisztikar és a zenekar várni fogják. A zombori zászlóalj iszeneszóval vonul be Szabadkára.

— **Az építkezési bizottság ülése.** Az építkezési bizottság ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, a melyen néhány építési engedélyt intéztek el, és pedig Hoffman József gyógyszerésznek a III. körben és Kuntics Lajos földbirtokosnak az I-ső körben új lakóház építését engedélyezték, egy kérvényt pedig elutasítottak.

— **Nagyváradí honvéd hadapródok Szabadkán.** A nagyváradí honvéd hadapród iskola végzett negyedéves növendékei hosszabb tanulmányutat tesznek s ma Szabadkát is utba ejtették. A déli vonattal érkeztek s körülbelül egy óráig tartó sétát tettek a városban. A fiatal tisztjelöltek Trieszt érintésével meg szemléltek Pólát, Fiumét, Zágrábot és a megszállott tartományok egy részét, természetesen a katonára annyira fontos erődítések hadi hajók voltak a szemle-

legvonzóbb tárgyai. A növendékek kilencvenen vannak Hauser Henrik százados, századparancsnok, Burza Károly és Bányai Kálmán vezérkari századosok, Fenyő Ármin dr. ezredorvos és Kovács József főhadnagy intézeti segédtsízt vezetése alatt. A két órai vonattal tovább utaztak Szeged felé, és onnan holnap reggel utaznak haza Nagydvára.

— **Szerencsétlenség a mai hadgyakorlaton.** A városunkban folyó hadgyakorlati próbán megesezt az első szerencsétlenség. Szerencse a szerencsétlenségben az, hogy a bajt hamarosan felismerték és így nagyobb malőr nem történt. Amint ugyanis a 23. gyalogezred 1. százada rohant a 12-dik századdal szembe, ennek embereit, kik az erdő fái mögött voltak elbujva a nagy közelben sem vevén észre, a tüzzel való fogadtatásra maguk is tüzelj!-jel feleltek, miközben a vaktöltéstől a nagy közelség folytán a 12. század egyik közvitése kezén az újjak összeroncsolódtak. A vezénylő tiszték a bajt észre vevén, rögtön más irányba vezényelték az embereket s a szerencsétlenül járt közvitést egy őrmester vezette be a katonai kózházba.

— **Ibrahim Effendi a bíróság előtt.** A szabadkai bíróság fog először ítélni Ibrahim Iftali a rendőrségünk által elcsipett nemzetközi szélhámos és társnője fölött. Itt persze csak a helybeli viselt dolgaikért fogják őket felelősségre vonni és minden valószínűség szerint szabadságvesztéssel büntetni. A tárgyalás holnap délelőtt a kir. járásbíróság bűnügyi osztályán lesz.

— **Hovédhuszárok elszállásolása.** F. hó 12-én kezdetét veszi a honvédhuszárok őszi gyakorlata, mely befejezéséig Szabadkán fog lefolyni. A bevonuló tartalékosok nagy száma miatt, mind a három századtól két-két szakasz a városban és pedig a 8-ik körben lesz elszállásolva.

— **Érdekes mennyezet.** Az ország egyik legérdekesebb teremmennyezete most a zentai nagyvendéglő nagytermének mennyezete. A 170 négyszögletes területű boltozat darabnak önsulya négyzet méterenként 400 kgramm. A napokban tartották meg a mennyezeten a teherpróbát. Az oszlopok nélkül függő mennyezetre 6,009 kgramm téglát és 119,000 kgramm mozgósulyt helyeztek. Ezen óriási suly a mérőlécz jelzése szerint a középponton, ahol a feszerő a legnagyobb, 14 miliméterre nyomta le a mennyezetet. A teher lehordása után a mennyezet 10 miliméternyire visszahúzódott előbbi állásába. A mérnök és építési szakegylet titkárának jelentése szerint ha 15 miliméternyi elhajlás mutatkoznék, az még normálisnak volna mondható. Ez a mennyezet Morvai (Novák) G. czég találmánya, s az első az országban. Reméljük, hogy az első a második is fogja követni.

— **A »Szabadkai Kör«** tánczestélyének rendező bizottsága tisztelettel fölkéretik, hogy a szombaton (augusztus 8-án) déli 12 órakor tartandó rendezőbizottsági értekezleten a Domszky-féle vendéglő külön termében megjelenni sziveskedjék. Elnökség.

— **Térzene.** A tegnap Budapestről érkezett 23-ik gyalogezred zenekarának vasárnap délelőtt, 1/2 12 órakor lesz a Mária Thérzia parkban az első térzeneje.

— **A Romániába utazó magyar kereskedők figyelmébe.** A szegedi kereskedelmi és iparkamarát értesítette a kereskedelemügyi miniszter, hogy a konzulatusoktól vett értesülés szerint a Magyarországból Romániába menő kereskedelmi utazók több ízben elmulasztják itthon beszerezni a Romániával kö-

tött és az 1894 évi XIV. t. cz.-be iktatott kereskedelmi szerződés IV. cikkében előirt igazolványt, minek következtében azután Romániában a pénzügyi hatóságok részéről nehézségekkel találkoznak. Figyelmezteti ezért a kamara az érdekelteket, hogy a nehézségek elkerülése czéljából a kívánt igazolványok megszerzését el ne mulasszák.

— **Gyilkosság Zomborban.** Meglepő fordulat állott be azon gyilkossági ügyben, melyet lapunk multkori számában közöltünk. Doncevic Gáncsa gyilkosa első vallomásaiban a saját haragját és bosszuvágyát mondta borzasztó tettének okául, azonban a tanuk vallomása, majd Nikolics Gergely gyanus viselkedése, s végre a gyilkos újabb beismerése mind több és több gyanut keltettek fel az iránt, hogy itt bérgyilkossággal van dolgunk. A tanuk csaknem valamennyien arról beszélnek, hogy Nikolics már régi haragosa az áldozatnak, mely gyűlölet állítólag egy leány utáni kölcsönös versengés szüleménye. Maga a gyilkos, ki azelőtt, hogy gazdáját megmentse, teljesen magára vállalta tette következményeit, most azzal áll elő, hogy őt gazdája bizta rá a tett elkövetésére, jutalom ígérete mellett. Gyanus nagyon az is, hogy Nikolics a gyilkosságot követő napon összes vagyonát feleségére akarta iratni. Persze, a kir. törvényszék még nem intézkedett ebben a dologban s valószínűleg Nikolics vádlott viszonyára való tekintettel nem is fogja teljesíteni kérelmét. Ily körülmények közt a kir. ügyészség elrendelte Nikolics letartóztatását s a törvényszék rendeletéből házkutatást is tartottak lakásán.

— **Megkerült lopott óra.** Sztantics Benedek kereskedősegédétől az augusztus 2-iki versenyek alkalmával elloptak egy ezüst órát. A rendőrség az eltűnt óráról kiállított zálogszedulát most megtalálta egy helybeli rosvott multu egyénnél, a ki az órát Ujvidéken zálogosította el. A rendőrség a bűnügyi eljárást megindította a zálogjegy birtokosa ellen.

Palicsi levél.

Palics, augusztus 7.

Kedves Szerkesztő Ur!

Jaj, szerkesztő ur, nagy most minálunk a fölfordulás. A papa még most sem jött haza a harminczéves találkozórol, a mi vasárnap volt s ezért a mama mindenkire haragszik, még rám is. Stefi (tudja, a Miczike) eljött hozzánk és akkor kiderült, hogy Laci se jött még meg az ő öt éves találkájukról. Laciék most öt éve tettek érettségi vizsgát és itt Pilicson tartották meg a találkozót, de aztán bementek Szabadkára és most ott isznak Domszkyknál. Igazán, ez a Laci is hazajöhetett volna, de ő se tud betelni a randevuval! Én nem tudom, olyan rosszul esik hallani, de itt minálunk hire jár, hogy a Laci udvarolni jár be Szabadkára, bár ő azt állítja, hogy egy helyen a többi jogászokkal együtt kuglizni szoktak és azért jár be. Akkor hogyan van, hogy Szabadkáról anzikszot kapott Böske aláírással?! No, majd meglátom, mi a dolog bibije, ha holnap este künn leszünk a jogászbálon!

Apropos! hát holnap lesz a nagy nap. Jaj, kedves szerkesztő bácsi, ugy elszorul a szívem, ha rá gondolok a holnapi napra. Jogászbál! künn lesznek a jogászok, apraja, nagyja. Már két-három hete, hogy másról se beszélünk mi lányok, mint a jogászbáloról.

A mama odáig van! Hogy bába kell mennünk, azután így a papa, ugy a papa..!

Istenkém, hát tehet róla a kedves papa, hogy nekünk a jogászbálra kell készülnünk? Utóvégre a papák nem rendezhetnek minden héten 30 éves találkozót. (A mama ugyan azt állítja, hogy ez már az 50-ik találkozó.)

Ugy hallom, hogy az Imre ma Szegedre ment. Mici azt mondja, azért ment, hogy a szegedi jogászokat személyesen elhívja, mert hogy azok mind jó tánczosok; majd elvállalja Gusztit a zwickert elvesztette. Mikor a Belluséknak szerenádokat adtak, leesett a szeméről és ott maradt. Másnap hajnalban ott találta a Bellusék cselédje s a Bellus azóta azt hiszi, hogy Gusztit őt szereti, pedig én tudom, hogy engem; csak hogy én meg Laczit szeretem ám! Hanem édes szerkesztő bácsi, ezt a levelet úgy-e nem teszi ki az újságba mint a többit?

Tegnap volt nálunk Tóni. Kérdeztem, lesz-e táncrend, azt mondta, lesz ám, még pedig az lesz a neve: indeksz. Csak hogy ebbe az előmenetelt a hölgyek fogják bejegyezni. Mondtam neki, hogy így majd hamar meglesz a Pali második alapvizsgálója, mert a Tóni azt mondta, hogy a II. négyes lesz a II. alapvizsga.

De sietek. Remélem szerkesztő ur, hogy szintén ki fog jönni, akár hogyan essék is az eső. A maga báli tudósítása épen olyan fontos, mint egy jó szupécárdás — tánczos de tán még fontosabb.

A táncz pont félkilenc órákor kezdődik!

Üdvözl
Tildus.

SPORT.

A palicsi versenyek epilógusa.

A szegedi lapokban a palicsi versenyeken megjelent szegediek nem épen hizelgő dolgokat közölnek a sportegylet által rendezett 2-iki nemzetközi versenyekről. Közöljük a Szeged és Vidékének híret, de máris megjegyezzük, hogy a 25 kilométeres versenyben bizony Szilberleitner József még engedhetett volna 5 kilométer térelőnyt a versenyzők bármelyikének, amit beigazolt a 20 kilométeres versenyben, ahol hasztalanul iparkodtak utána. Játszva hagyta el a legjobb szegedi kerékpárost két egész körrel. A szegediek panasza tehát nem jogosult. Egyelőre ennek előrebocsátásával közöljük a szegediek híret.

A Szabadkai Sport egylet e hónap 2-án a palicsi versenypályán tartotta meg VII. nemzetközi versenyét, melyen a Szegedi Kerékpárosok és Testgyakorlók Körének tagjai újlag igen szép eredményt értek el. A 2000 méteres junior-versenyben Erdélyi József első, Bauer József második, a 2000 méteres haladók versenyében Péter István harmadik, a 20,000 méteres főversenyben Péter József második, a 25,000 méteres bajnoki versenyben Wéber János negyedik és az 1 angol mértföldes síkfutásban Pick Lajos harmadik lett. A Szegedi Tornaegylet részéről Váradi Imre indult a 2000 méteres junior-gyaloglásban, hol harmadik lett. Magáról a verseny-lefolyásáról és rendezéséről csak elítélőleg lehet nyilatkozni. Általában a Sportegylettől már megszokott nagyfokú zűrzavart és fejtelenséget tapasztaltak és így történhetett meg az a furcsa eset, hogy a 25 kilométeres bajnoki versenyben ellenőrző közegek hiányában a félrevezetett szegedi, aradi és budapesti versenyzők, akik a verseny színhelyéül szolgáló országutat nem ismerték, 8 kilométerrel többet mentek, mint a mennyit

kellett volna, úgy, hogy a beavatottak már régen befejezték a versenyt, midőn nagysókára a többiek is föltűntek a láthatáron. Ezen verseny ellen az összes versenyzők nevében és megbízásából a szegedi egylet, jelenlevő titkára óvást jelentett be. Ilyen és hasonló rendelkezések, azaz rendetlenségek és szabálytalanságok miatt a versenyen résztvevő vidéki egyesületek elhatározták, hogy jogorvoslat végett a Magyar Kerékpár-Szövetség elnökségéhez fordulnak, jövőre nézve pedig ki-mondották, hogy a Sportegylet által rendezendő versenyeken részt nem vesznek.

Törvénykezés.

A strohman. A szegedi büntető törvényszék tegnap egy ugynevezett »strohman« fölölt hirdette ki a kuria által helyben hagyott ítéletét. Emlékezetes még, hogy az 1902. évi szeptember 24-én a szegedi esküdtbíróság Bacsics Pál szabadkai cipészt hathavi államfogházra ítélte magyarság elleni izgatás miatt. A Szabadkán megjelenő »Neven« című újság hasábjain ugyanis magyargyalázó cikkek jelentek meg, amelyek miatt az ügyészség vizsgálatot indított. Azonban a legszélesebb vizsgálat sem tudta kideríteni a cikkek szerzőjét. Egyszerre aztán előállott Bacsics Pál és elvállalta a közlemények szerzőségét. Persze a bíróság nem hitte az együgyű és tudatlan cipésmesterről, hogy ő írta a magyarság elleni gyűlöletre izgató újságcikkeket, de a lábtyűművész ur büszkén vallotta magát »szerző«-nek. A strohman az esküdtszék hathavi államfogházra ítélte, a mi ellen ő semmiségi panaszt jelentett be. A kuria azonban elutasította a semmiségi panaszt és a jogerős ítéletet a törvényszék ma hirdette ki az elítélt előtt.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 8-ára meleg, száraz időjárás várható.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Szilárd irányzat és jobb vételkedv mellett elkelet 35,000 mm. buza néhány fillérrel magasabb áron.

A többi termények csekély forgalom mellett változatlan és tengeri csendesen maradt.

Felmondott 1000 mm. repce és 5000 métermázsa tengeri e hónap 12-én leendő átvételre.

A mai határidő-üzlet mérsékelt forgalom mellett amerikai magasabb jegyzésekre szilárd irányzattal zárult.

	Kezdete	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	739	741—740
Buza ápr. 1904	762	765—763
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	628	623—622
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	535	536—535
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	612	613—612
Tengeri aug.-ra	614	615—614
Tengeri májusra	488	485—486
Repce aug.-ra	10.90	10.90—11.00
Repce	—	—

Helyi gabona árak.

Élénk kínálat és ugyanoly vételkedv mellett forgalomba került ma 1800 mtm. ó és

uj buza. Ó-áruért 7—7.10 és uj áruért 7.—koronás ár volt elérhető.

Zabban tartózkodó vételkedv nyilvánult és elkelet 800 mtm. 4.65—70 koronás árkban.

Tengeri élénken lett kínálva és tartózkodó vételkedv mellett prima minőségűt 5.80—6.—koronáért vásárolták.

Mérsékelt kínálat mellett rozsért 5.50 és árpáért 4.90 koronás árt fizettek.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

15331/903. szám.

Árverési hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város közönsége tulajdonát képező alább felsorolt szántóföldek az 1903/004. gazd. évtől kezdődő 25 évre nyilvános árverés útján a helyszínen haszonbérbe fognak adatni és pedig:

I. F. évi augusztus hó 17-én délelőtt 8 órákor:

Csantavéri uradalmi földekből a csantavéri községi földek mellett elterülő II. és III. nyomású 823⁸⁸⁰/₁₆₀₀ hold

II. F. évi augusztus hó 18-án délelőtt 8 órákor:

Tompa zsiroskúti III. ny. 10 lánca és Tompa körösi I. és II. ny. 375 lánca.

III. F. évi augusztus hó 19-én délelőtt 8 órákor:

Tavankúti I. és II. ny. 143⁹⁵⁰/₂₀₀₀ lánca.

IV. F. évi augusztus hó 21-én délelőtt 8 órákor:

Radonovác és kövágói I. és IV. nyomású 306¹⁰⁰⁰/₂₀₀₀ lánca.

V. F. évi augusztus hó 22-én délelőtt 8 órákor:

Halasi csorda járási 255⁵⁰⁰/₂₀₀₀ lánca.

Megjegyeztetik, hogy a csantavéri földekből egy haszonbérlet 10 lánconál azaz 12¹/₂ holdnál kisebb és 100 holdnál azaz 80 lánconál nagyobb, a többi fent elősorolt homok földekből pedig egy haszonbérlet 5 lánconál kisebb és 20 lánconál nagyobb területet 25 évre nem vehet; 2-szor haszonbérlet tartozik a haszonbér felét az árverés alkalmával azonnal lefizetni, a mely összeg biztosítékul szolgál és az árv. feltételekben előirt lakó és gazdasági épületeknek a bérelt földön leendő felemelése után haszonbérletnek visszaadatik; 3-szor haszonbérlet köteles a haszonbér felét minden év november 1-ső napján, másik felét pedig a következő év március hó 1-ső napján különbeni 6%-os késedelmi kamat fizetés kötelezettsége mellett a város házipénztárába befizetni.

Egyéva árv. feltételek a gazdasági ügyosztálynál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1903. augusztus hó 3-án.

A városi tanács.

Legolcsóbb a

Terézia
levélpapír

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes írás.** — 50 boríték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.